

JE POMEMBNO!

It certainly is important!



Leta 1994 sem v uvodniku ene izmed številkk Acrocephalusa nekoliko potožil zlede organiziranosti zbiranja podatkov pri nas. Predvsem me je motilo, da ne spremljamo letne dinamike ptičjih populacij. Danes, po več kot desetih letih, je napredek opazen. IWC, štetje bele štoklje, čigre, kosca, če omenim le nekatera odmevnejša. Če sem prav razumel siničke in ščinkavce, ki prihajajo na mojo okensko polico, se šušlja tudi o širše zastavljenem »monitoringu« pogostih ptic. Iz njihovih kljunov v božja ušesa, kakor se reče, kadar pričakujemo nekaj res dobrega. Ali imamo v Sloveniji en ali dva para zlatovrank, pet ali deset parov črnočelih srakoperjev, je z vidika varovanja vrst sicer pomembno, o stanju narave kot vrednote, od katere smo odvisni tudi ljudje, pa nam podatki ne povedo prav nič. O tem izvemo, če spremljamo populacije tistih ptic, ki živijo povsod.

ln potem je tu še bistveni del vztrajnih, večletnih štetij ptic – razlaga dobljenih podatkov. Na tej točki smo še vedno tam, kjer smo bili leta 1994. Če želimo populacijske trende pravilno razjasniti, moramo vedeti, kaj jih oblikuje. Ali je ptic manj, ker ne najdejo gnezdišč, ker nimajo hrane, imajo težave v prezimovališčih, zmanjšano plodnost, so se zapletle v konflikt z drugo vrsto...? Golo preštevanje pojočih samcev ima dokumentacijsko vrednost, razloge za spremembe moramo iskati z drugačnimi raziskavami.

S precejšnjo mero nerazumevanja gledam na orjaške »naravovarstvene« projekte, ki zbiranje bioloških podatkov (razen velikosti populacij) povsem marginalizirajo. Če grem še korak dlje, imam včasih občutek, da nekatere celo kriminalizirajo. In to ob tem, da so podatki o prehrani, začetku gnezdenja, velikosti legla, deležu uspešnih gnezd, vzrokih propada gnezd ipd. edini, na katerih lahko temeljijo razlage populacijskih sprememb ptic in posledično morebitni ukrepi. O teh podatkih sicer izvemo tudi iz tujih priročnikov, a prav nihče nam ne zagotavlja, da je pri nas enako. V resnici se pogosto izkaže, da ni – pač posledica pojava, ki ga imenujemo biodiverziteteta. Kako lahko potem določimo datum koscu prijazne košnje, če ne vemo, kdaj pri nas kosce začne in konča z gnezdenjem? Kako lahko ocenimo možnosti preživetja črnočelih srakoperjev, če ne vemo, ali se na naše gnezdišče vsako leto vračajo iste ali druge ptice, in tudi tega ne, kakšna je njihova starostna struktura? Kako bomo morda nekoč pojasnjevali spremembe v populaciji črnoglavk, če ne bomo vedeli, kakšne gnezditvene uspehe so imele v nekaj preteklih sezonah? Zbiranje bioloških podatkov vseh vrst je pomembno, pa če si še tako zagrizen naravovarstvenik. Itak!

DAVORIN TOME